

**ЛІСОВА СЕРТИФІКАЦІЯ, ЯК ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ  
ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ  
СТАЛОГО ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**Букша І.Ф., Бондарук Г.В., Пастернак В.П., УкрНДІЛГА,  
Любчич М.В., Харківське ОУЛМГ,**

**Герт Ян Прінс, FORM Internation, Марк ван Бентхем Probos Foundation**

Для того, щоб ліси сьогодні та у майбутньому надавали різноманітну продукцію і виконували важливі соціальні, економічні та екологічні функції, необхідно забезпечити в них стале (невиснажливе) господарювання. Одним з дієвих шляхів забезпечення сталого ведення лісового господарства є сертифікація лісів, під час якої незалежна третя сторона перевіряє, чи господарювання у лісі є екологічно безпечним, соціально корисним і економічно доцільним. Сертифікація лісогосподарської діяльності та поставок деревини – це відносно новий процес, спрямований на забезпечення високого рівня ведення лісового господарства згідно узгоджених на міжнародному рівні стандартів. Згідно нової редакції Лісового Кодексу України (2006р.), лісова сертифікація є складовою частиною організації ведення лісового господарства. Стаття 56 Кодексу визначає, що лісова сертифікація проводиться шляхом оцінки відповідності системи ведення лісового господарства встановленим міжнародним вимогам щодо управління лісами та лісокористування на засадах сталого розвитку і її метою є забезпечення економічно, екологічно і соціально збалансованого ведення лісового господарства.

Найбільш поширеною та визнаною схемою сертифікації лісів є схема Лісової Опікунської Ради (FSC). Лісова Опікунська Рада є міжнародною неприбутковою організацією, яка сприяє відповідальному управлінню лісами на планеті, і яку підтримують як промисловість, так і соціальні та екологічні рухи. Розроблені FSC загальні принципи і критерії управління лісами використовуються акредитованими FSC організаціями для сертифікації лісів. На даний час сертифіковано понад 88 млн. га лісів у 77 країнах. З деревини, сертифікованої за схемою FSC виготовляється кілька тисяч видів продукції, позначених торговою маркою цієї організації.

В Україні за схемою FSC вже сертифіковано понад 1,4 млн. га лісів (переважно у Карпатському регіоні та на Поліссі). На сході України вперше сертифікацію лісів розпочато на Харківщині – в ДП «Гутянське лісове господарство». Ця діяльність розпочата в рамках проекту «Сприяння сталому веденню лісового господарства в Україні», який фінансується урядом Нідерландів ([www.smuf.com.ua](http://www.smuf.com.ua)). Проект проводиться за підтримки Державного комітету лісового господарства України, в ньому беруть участь голландські компанії FORM International та Probos Foundation, Український науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М.Висоцького (УкрНДІЛГА), Голландська асоціація торгівлі деревиною, кілька голландських компаній, що торгують деревиною, а також два державних лісогосподарських підприємства, які мають бути сертифіковані в ході виконання проекту: ДП „Гутянське лісове господарство” (Харківська область) та ДП „Городницьке лісове господарство”

(Житомирська область). Завданнями проекту є сприяння розвитку сталого управління лісовими ресурсами в Україні, покращення торгівельних відносин у лісовому секторі між Україною, Нідерландами та іншими країнами Західної Європи, покращення обізнаності українських спеціалістів щодо сталого ведення лісового господарства, посилення національних технічних, експертних та інституційних можливостей щодо підтримки збалансованого ведення лісового господарства, отримання міжнародних сертифікатів для вказаних лісгосподарських підприємств.

Ключовим елементом в процесі сталого управління лісами є детально розроблений план організації та ведення лісового господарства. Згідно сертифікаційних вимог, у такому плані окрім опису шляхів управління лісовим господарством мають бути відображені наступні аспекти:

- консультації та зв'язки із зацікавленими сторонами;
- оцінка впливу лісгосподарських операцій на довкілля та соціальні аспекти таких заходів;
- моніторинг стану лісів та лісгосподарської діяльності;
- визначення лісів високої цінності, рідкісних і зникаючих видів флори і фауни та спостереження за ними;
- навчання персоналу, заходи безпеки для робітників;
- практичні аспекти, такі як розроблення технологічних карт, планування трельовальних волоків, точне картографування тощо.

Розвиток лісової сертифікації в Україні свідчить про значні євро-інтеграційні процеси, що йдуть у лісовому господарстві нашої країни та про зацікавленість європейських партнерів у співробітництві в цій області. За порівняно невеликий період розвитку сертифікації лісів в Україні, сертифіковані значні площі лісів відповідно до міжнародних вимог FSC, розроблені нормативні документи щодо сертифікації, ряд українських фахівців нагромадили значний практичний досвід проведення сертифікації лісів за схемою FSC, у тому числі - досвід роботи з іноземними компаніями-аудиторами. Отримані знання і досвід мають передумовою для впровадження в практику принципів сталого ведення лісового господарства. У проектах, що підтримують лісову сертифікацію та стале ведення лісового господарства, важливо забезпечити партнерське співробітництво представників науки, виробництва, громадськості, національних і закордонних експертів.

Серед важливих переваг сертифікації лісів за схемою FSC, поряд з покращенням системи ведення лісового господарства, є покращення доступу деревини на ринки Західної Європи. Сьогодні все більше і більше покупців, а також торгівельних компаній і промислових підприємств в Європі вимагають саме сертифіковану деревину і продукцію з неї, як гарантію того, що деревина, яку вони використовують, отримана з лісів, у яких господарювання проводиться належним чином. Іншими вигодами від сертифікації лісів є покращення збереження природи, налагодження партнерських стосунків та надання підтримки лісовому господарству від місцевих жителів, покращення іміджу лісгосподарського підприємства і загалом – більш ефективна робота лісгосподарського підприємства.

**FOREST CERTIFICATION AS A PRACTICAL TOOL FOR  
IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLES OF SUSTAINABLE FOREST  
MANAGEMENT**

**Buksha I.F., Bondaruk G.V., Pasternak V.P., URIFFM,  
Lyubchych M.V., Kharkiv RFA,  
Geert Jan Prins, FORM International, Mark van Benthem, Probos Foundation**